Auca de Jaume Roig (1407?-1478)

Un gran metge literat de València Ciutat

1. Fill de la Pérez, sa mare,
i de Jaume Roig, son pare

2. el segle XV, a València,
després de certa insistència,

3. arriba al món Jaume Roig
i el contemplen tots amb goig.

4. Prompte espavila el xiquet.
Llig com tot un homenet.

5. Estudia Arts i, destre,
es gradua com a Mestre,

6. en Lleida, i després va a fer
estudis en Montpeller,

7. on acaba Medicina
i el seu futur encamina.

8. Com que cura tots els mals
en diversos hospitals,

9. com el d'en Bou i Innocents,
Roig té el seus clients contents.

10. I com son progenitor
també és examinador.

11. A n'Isabel Pellisser
pren un dia per muller,

12. amb qui té sis fills, tres xics,
i tres xiques ben bonics.

13. Jaume Roig, home important,
és un burgés benestant.

14. Administrador curós,
i protector piadós.

15. En Sant Nicolau ou misses,
i en el convent de Clarisses.

16. De l'hospital d'en Clapers
és un dels prohoms primers

17. Fins i tot en ell confia
la reina dona Maria,

18. que governa i duu els calçons
del Magnànim rei Alfons.

19. Roig, que és home de cultura,
també fa literatura;

20. a l'estil de Fenollar,
en un humor popular,

21. defugint la fantasia
del món de cavalleria.

22. Vegeu la seua novel·la
que cal llegir amb cautela.

23. «L'Espill», és aquest el nom
amb què la coneix tothom.

24. Ens hi mostra, en vers rimat,
la crua realitat,

25. descrita en 16.000 versos
la majoria perversos

26. i carregats d'ironia,
que misogínia irradia.

27. En un llenguatge planer,
satíric i un pocgroller.

28. El narrador és un vell
que pretén donar consell,

29. repassant la seua vida,
dissortada fora mida,

30. a un nebot, Baltasar Bou,
perquè sàpiga dir prou

31. als encants de tota dona,
car no en troba cap de bona;

32. sia donzella, casada
o beguina i malmonjada.

33. Tan sols la Verge Maria
descarta d'aquesta tria

34. i na Isabel Pellicer.
el seu amor vertader.

35. Desesperat, decebut,
perquè cap fill ha tingut

36. l'antiheroi fa el darrer intent;
vol casar-se novament.

37. Mes fent cas a Salomó
arriba a una conclusió:

38. 'Abans seré soterrat
que novament maridat'.

39. Aquest 'llibre de consells'
que vol fer d'espantaocells,

40. a Callosa, en plena pesta
va ser escrit; així ho atesta,

41. lluny de qualsevol marfanta,
l'any 1460.

42. Val a dir que Jaume Roig
no tenia res de boig

43. i que fa caricatura
de la vida pura i dura,

44. en un estil picaresc
'avant la lettre', grotesc.

45. Com grotesca fou la fi
d'aquest metge gegantí

46. que va morir un mal dia,
diuen d'una apoplexia,

47. d'un atac de feridura
pagant lo deute a natura,

48. quan pretenia orinar,
i ací l'auca hem d'acabar.

Joan Vilamala, 2021

La paret de les auques - http://www.auques.cat - Jordi Fons, Joan Vilamala